

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban léte alatti a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hónapra " 20

Ki legyen a polgármester?

Makó, szept. 22.

A függetlenségi párt vasárnapi értekezletén történt állásfoglalásával bizonyított, hogy minden pártzemponton felemelkedve a polgármester jelölésénél olyan állást foglalt el, amely a város fontos érdekeinek személtő tartásával ez idő szerint a leghelyesebb. S csodálatos, a M. U.-nek ez nem tejszik. Annak a lapnak, illetve annak a töredéknek, melyben rejtenek e lapnak szellemi rugóit, hiszen mindig az volt a nótája, hogy a függetlenségi párt soha sem tudta leveleközni pártjellegű városi ügyekben. S ime, midőn egy elsőrangú városi kérdésben csak a város érdekével számol a függetlenségi párt, a M. U. s háttérje nem valami szelletes kirohamban becsúszik le a párt állásfoglalását.

No lám! Azok a bizonyos rugók! Előbb napvilágra került egy alispáni átirat a kiosztandó segély ügyében a polgármesterhez, — a M. U.-ban. Ebben az átiratban az alispán ur olyan hangon beszél Makó város polgármesterével (jha! választás előtt vagyunk), mint a hogy egy megyei irakkal soha nem beszélne. No de ez megtörtént! Az alispán ur néha erősebben nyomja meg a tollat. De miért kellett ezen átiratot a M. U.-nak rögtön közölni? Miért kellett ezen közléssel a segélyezendőkhöz is ideges hangulatát fokozni most, a mikor éppen az újságoknak a feladata, a megnyugtató? Mert választások előtt vagyunk! A M. F. U.-ban erre megjelenik egy minden tekintetben tárgyilagos cikk, mely bebizonyítja, hogy a segélyek kiosztásánál sem a polgármester, sem a segélyi véleményező bizottság, a segélyezendőkhöz kiválasztásánál sem felelősség, sem elfogultság nem terhöl.

A Makói Újság erre a nélkül, hogy konkrét eseteket felhozna, — mert a mit felhoz, ott éppen nincs igazsága — vagy foglalkozni magával a segélyezés eddigiával, foglalkozik lamét — a polgármesterrel, még pedig olyan hangon, mely méltó e lap tonusához. Mi ez, ha nem a korteskedés legdurvább formája? A leshől való támadás, a tulajdonképeni fontos dolgok átugrásával. De hát mi is a büne tulajdonképen Galambos Ignácnak? Talán az, hogy nagyon sok esetben dacára a felsőbb nyomásnak, kitértől híven a város igazsága mellett? Vagy hogy az egész vonalon a szigorú takarékosági elv vezette, mert látta a nyomászó adók elviseletlenségét?

Vagy talán az, hogy rendet te-

remelt a közigazgatásban? De hiszen ezek mi előttünk, függetlenségiek előtt, érdemek, melyeket honorálunk azaz, hogy őt újból polgármesterré választjuk.

Nos és mi az érdeme a vármegye jelölésére? Nem akarunk még tréfásan sem foglalkozni ama — elismerjük, rendkívül nagy szakudára valló cikkével, melyben a kenyérgazdálkodásban való jártasságát árulja el; de hát egyéb tudását mi még ez ideig nem ismerjük s ez okból sz általunk feltett kérdés — kérdés marad, a melyre ez idő szerint nincs felelet.

A függetlenségi párt, melynek tagjai élénk részt vesznek városunk dolgainak e vezetésében, mindenestre hivatott és jogosított a megválasztandó polgármester személyének megállapítására. S hogy csak a város érdekét vezet, azt bebizonyítja ez a párt azaz, hogy nem párjabból jelöl.

Tudatában van ez a párt annak, hogy ez időszereim Makó városára nézve csak az lehet a

kívánatos választás, amelyből dr. Galambos Ignác neve kerül ki győztesen.

Kétséget nem szenved, hogy ha a párt vasárnapi jelölő ülésén a vármegye jelöltje mellett foglalt volna állást, ugy a M. U. a helyett, hogy megróta a pártot, dicséretben részesítette volna, hogy felemelkedve a párt szempontokon ejtette meg jelölését a polgármesteri állásra. Akkor nem tört volna fel neki, hogy a párt szajt kebelében nem talál alkalmas embert a polgármesterségre.

A függetlenségi párt jelölte azt az embert, a ki munka kedvével, körültekintő tudásával, pártokon felül emelkedő ténykedésével ezen állásra a legméltóbbnak bizonyult. Felkérjük tehát városunk minden függetlenségi polgárát, segítsen diadala vinni dr. Galambos Ignác megválasztását! Félre most a kicsinyes személyi kérdésekkel. Egyesüljünk.

S így győzni fogunk.

Általános offenzívánk Szerbiában.

Döntő harcok Franciaországban.

Nagy előkészületek az oroszok elleni döntő csatára.

A nyugati harctéren, a német hadsereg most már teljesen megtörte a franciák és angolok kétségbeesett offenzíváját s most már az egész vonalon, ők verték át a támadást. Hogy ez mit jelent, azt a közelmúltak nagyszerű hadtsemenyei igazolták és erről az ezután érkező győzelmi hírek fogunk majd beszélni. A német csapatok óriási erővel intézik általános támadásaikat s a francia-angol csapatok rendetlenül, nagy veszteségekkel vonulnak vissza a tért és pozíciót hódító és föltartóztatlan német hadseregektől. A franciák most már csak a Vogézekben tartanak gyöngye offenzívát, helyzetük azonban itt is nagyon siralmas és fedett állásaikból csak hamar kiverik őket.

A déli harctéren operáló hadseregünk valóságos csodákat művel. A betörő szerb haderőket az utolsó szálig kipusztítottuk a jó időre elvettük a kedvét a szerbeknek attól, hogy hozzánk bemerészkedjenek. Fő aeregünknek nagyszerű offenzívája folyamatosan van. Csapatunk a Száván és a Drinán

több helyütt átkeltek és győzelmesen nyomulnak Szerbia belsejébe. Mai távirataink a következők:

Az oroszok lassan végzik mozdulataikat.

Bécs, szept. 22.

A Morgen hadtudósítója jelenti, hogy szeptember 11-ikén este beszüntetett harcok után beállott szünet még tart. Ezen egész hét alatt nem történt semmiféle nagyszabású támadás az oroszok részéről, akik csak lassan végzik mozdulataikat.

Szünet a lebergi csatában.

Bécs, szept. 22.

A „Morgen“ hadtudósítója jelenti, hogy a hadműveletekben még tart az a szünet, amely a Lemberg-nél vívott csatáknak szeptember

11-én este történt megszakításával beállott. Több mint egy hét telt el azóta, de még semmit sem lehet hallani az oroszoknak nagyarányú és döntésre kényszerítő támadásáról. Az oroszok csak nagyon lassan és rendkívül óvatosan tolják előre csapataikat. Az időjárás a mi számunkra kedvező. A legutóbbi napok záporai megdöbbentették Kelet Gallia valamennyi folyóját, amelyek az átkelés sok időbe és fáradságba kerül.

Csapatunk előnyomulása szerb földön.

Mitrovica, szept. 22.

Amióta a szerb betöréseket csapatunk véresen visszaverték és seregeink átkeltek a Drinán — mint hiteles információk alapján jelenthetjük — az osztrák-magyar déli hadsereg győzedelmesen vonult elő Szerbiában. A Drina és a Száva közelében még a múlt hét első felében elfoglaltuk Drenovácot, miután ott az ellenálló szerb csapatokat véresen szétvertük. E harc után tovább nyomultak csapatunk és birtokukba vették Pricinovic és Severica községeket is, ahol a szerbek újabb vereségeket szenvedtek. Jelenleg megszállva tartjuk ezt az egész vidéket és csapatunk, amelyek e községektől dére harcoknál, így folytonosan kontaktusban lehetnek hadseregünkkel. Drenovácban tábori kórházat állítottunk föl és Severicén át történik az élelmiszer és löszerszállítás küzdő csapatunk után.

Megsebesült a szerb trónörökös.

Budapest, szept. 22.

A szerb sajtóiroda jelenti e hó 20-iki kelettel, amidőn György herceg egy az ellensége ellen intézett támadás alkalmával a parancsnoksága alatt álló zászlóalja ellen rohamra indult megsebesült. A golyó amely a herceget érte a hátsó részénél hatolt be és jobb lágyék táján jött ki. A sebesülés aggodalomra nem ad okot a herceget tábori sebészek vették ápolás alá: holnap pedig krupanjába viszik.

Német aviatikusok bombázzák Versaillest.

Róma, szept. 22.

Ma kora reggel német repülőgépek jelentek meg Versaillest fölött. A repülőgépekről, amelyek oly magasan álltak, hogy védekezni nem tudtak ellenük, bombákat vetettek le a német aviatikusok, nagy rémület kelte a megriadt

lakosságban. Az utcára nem mert senki kimenni, oly babonás sikerrel dolgoztak a bombák. Az egyik bomba a királyi palotát találta, a melynek balszárnyát a szó szoros értelmében leszakította.

Hindenburg Varsó felé vonul.

Berlin, szept. 22.

A „Vossische Zeitung“ közli a „Daily Mail“ egyik hírével, amely szerint Pétervároti rendkívüli intézkedéseket tesznek, hogy Hindenburg táborait feltároltassák, ki hétszázötvenezer főnyi seregével már orosz területen áll és kész offenzívába lépve Varsó felé vonulni, ez pedig arra kényszerítené Oroszországot, hogy a Gailicában az osztrák-magyarok ellen operáló hadseregek tetemes részét Hindenburg ellen küldjék.

A pánszlávizmus veszedelme. Olaszország magatartása.

Milánó, szept. 22.

A Perseveranza berlini jelentést közli, mely szerint az eddig elért német győzelmeket igen magasra értékelték. Ennek kapcsán kiemelték, hogy milyen csatlósáiban ringatják magukat azok a francia- és oroszbarát körök, amelyek állítják elkészítve az entente állgyőzelmek híreivel, ezen az alapon akarták megintolni Olaszország semlegességét. Bár Olaszország ma is a legteljesebb mértékben meg van győződve arról, hogy az állam semlegességének szigorú betartása és megővése az, ami számára a legszükségesebb, mégis nem lehet elhalasztani, hogy egészen tévúton haladjanak azok, akik Itália szerepét abból a nézőszempontból akarják megállapítani, hogy az olasz és a francia rokonszemzetek.

Nem erről van most szó, hanem arról az igazságról, hogy az orosz veszedelmek Itáliára volna a legnagyobb. A pánszlávizmus, ha önkormányzatnak, mindent magához ragadna. Mindenki tudja, hogy ez nem érdeke Olaszországnak. Ellenben Németországnak és Monarchiáknak a győzelme, szóval az

A kedvezőbb pozíció a németeké.

Berlin, szept. 22.

A „Lokalanzeiger“ a nyugati hadszíntéren tapasztalható jelenlegi helyzetet nyilván mértéktadó helyről veit közlések alapján így ecseleli:

A franciák előnyomulása már a legutóbbi napokban megbécsült. Ennek oka alighanem abban rejlik, hogy a német szárazvíkarakolására intézett szívós kísérletek, a legnagyobb áldozatok ellenére is kudarcot vallottak. A jelenlegi pozícióharcban a kedvezőbb pozíció a németeké.

Berlin, szept. 22.

Londoból Hollandián át jelentik: A Reuter-ügynökség az Alsne mentén vívott csatáról szóló tudó-

A németek újabb győzelme a franciák fölött.

Berlin, szept. 22.

A nagy főhadiszállásról jelentik, hogy a nagy vezérkar közli: A Reims mellett vívott harcokban meghódítottuk a Grasnelle városrú magaslátot és előnyomulásunk közben az égő Reims ellen elfoglaltuk Betheny helységeit.

A Verdunól délre levő záróerőd vonal elleni támadásunk sikeresen túllépte a keletit, amelyet a 8. francia hadtest védelmezett. Verdun északkeleti frontján az ellenség kitörései kísérleteit visszautasítottuk.

Foahól északra tűzérőségünk rajtaütött a táborzó francia csapatokon. Egyébként ma francia harctéren nagyobb harcok nem fordultak elő.

ugynevezett középhatalmaknak a győzelme Olaszországra nézve is a legelőnyösebb volna. Valóban gondolni, bármilyen megszorítások és rézigények is látszik az ő tanácsa. Nem hiába gondolta Crispi, hogy ha nem volna meg a monarchia, úgy azt meg kellene teremteni, olyan nagy szerep vár rá a világtörtételemben. Dacára annak, hogy Olaszország most szigorú semlegességet vall, az is igaz, hogy 35 esztendeje nem hiába áll fenn a hármasszövetség.

Ellenségeik között sokan mondják, sőt mások is bangoztatják, hogy a hármasszövetség már a vége felé jár. Mi azonban hittük, a jelen és a jövő pedig mindenki előtt világossá fogja tenni, miszerint elemi erővel tör elő annak szükségse, hogy az újra megalapoztatásuk. Az olasz nemzetnek tehát éppen ezen nehéz időkben erős kitartást kell mutatnia a hármasszövetség melletti és egy vállendítéssel szabad csak felelnie, minden kívírói jövő, ellenkező törekvéseire.

sításában végre is beismeri, hogy nem lehet szó a németek visszavonulási harcáról, sőt a legnagyobb foku erőfeszítésről van szó, amely a francia területen nagyszabású hadműveleteket van hivatva befejezésükhöz juttatni. A tudósítás beismeri azt is, hogy a német hadállások igen erősek. A Reuter-ügynökség továbbá azt ajánlja a francia hadvezetésnek, hogy inkább a németek összekötő vonala ellen támadjon, mint sem arcbitamadást intézzen a német hadállítások ellen.

A döntő csata Párisért.

A nagy vezérkar közli: A nagy főhadiszállásról jelentik: A francia és angol hadsereg ellen való támadásban egyes pon-

tokon eredményeket érünk el. Reims a francia harcvonalban van és mi kénytelenek vagyunk a túzelést viszonzni. Féljük, hogy a város ezáltal károkat szenved, de csapataink utasítását kapják, hogy legalább a székesegyházat lehetőleg kíméljék. A Középső-Vogézekben, különösen a Douon melletti Senones és Saulesnál a francia csapatok támadásait visszautasították.

A keleti hadszíntéren ma események nem fordultak elő.

Németország nem tesz békeajánlatot.

Berlin, szept. 22.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung írja: A Reuter-ügynökség washingtoni jelentése szerint az ottani német nagykövét kijelentette, hogy Németország kész a békére, ha Németország területi integritását nem bántják. Ilyen jelentések célja azt az impressiót kelteni, mintha Németország tekintet nélkül nyugati és keleti seregének győzelmi sorozataira, beléjárni volna a harcba. Németország e pillanatban egyáltalában nem gondol arra, hogy bármiféle békeajánlatot tegyen. Ismételtük, Németország egyetlen célja az, hogy az ellene bűnös módon felidézett háborút, becsülettel végig küzdje.

Csábítják Bulgáriát.

Budapest, szept. 22.

Szófiából jelentik: A londoni Balkán-komité elnöke, Buxton ideérkezett. Szerbcsodónál fölajánlotta Bulgáriának, ha az entente-nek fegyveres segítséget nyújt. A bolgár kormány és valamennyi párt az ajánlatot egyöntetűen visszautasították.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Szeptember 23. Szerda. Róm. kath. Linus, Tekla. Protestáns Linus, Tekla. Görög Orosz szept. 10. Menodóra. Nap kel 5 óra 47 percek, nyugszik 5 óra 59 percek.

Időjárás. Hűvös idő várható, helyenkint esővel. Sürgönyprognózis: Hűvös, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 14-4 C.

A választók ideiglenes névjegyzéke. A makó választói kerületre szóló 1915. évi ideiglenes választói névjegyzék elkészült és az október hó 10 től kezdődőleg november hó 10 ig a községbírói hivatalban reggeli 8 órától déli 12 óráig bárki által megtekinthető. Az ideiglenes névjegyzék ejlen felszólalásokkal lehet élni, a felszólalásokra pedig észrevételek tehetők. A felszólalások Makó város központi választmányához címezve Makó város polgármestere 1914. évi október hó 10 től bezárólag 1914. évi október hó 25 ig az ezekre vonatkozó észrevételek pedig 1914. évi október hó 10-től 1914. évi november hó 10 ig irásban nyújthatók be. Az ideiglenes névjegyzék ellen 1913. évi XIII. t. c. vonatkozó rendelkezése értelmében saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat. Ezenkívül an-

nak, aki az ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogában áll a névjegyzékbe történt minden felvétel vagy kinyugás miatt felszólalni.

Lábbadozó katonák. Emlékszünk-e még az első sebesültekre, akiket véres csatákból hozzánk szállítottak. Nagyon régen volt már. Pedig még két hónapja sincs, hogy a háború árasztotta el szörnyű tűzével az egész föld kerékességét... Mennyire megdöbbentünk akkor! Mintha valóban azt hittük volna, hogy a mi vitézeinket nem fogja golyó. Addig, akik itthon maradtunk, nem is hittük komolyan, hogy háboruban élünk. Hisz az élet éppen úgy folydogált a maga medrében, mint azelőtt. Tüntettünk és lelkesedtünk, nyárspolgári szívünkben forróbbá lett a gyűlölet s erősebb a szeretet. A gyűlölet az ellenségnek szót, amelynek még csak ártó szándékairól tudtunk, a szeretet a féltett mieinknek, akiket még akkor olyan ép-erősöknek láttunk a vadonatúj egyenruhában, új fegyverek vértjében, mintha mindegyikük egy-egy lovag lett volna. De hogy megérkezték sokan, tépetten, szennyesen, komor-szakállasan, véres kötelékekkel, — a szemekkel láttuk egyszerre a háborút s a mi fülünkbe is beleharagított a „vörös kajak“... A döbbenet is elmult. El kellett mivnia, hisz azóta jöttek haza egyre többen, nemcsak tizen-huszan — mutatják. De fölemelő, hogy maguk a sebesültek hoznak nekünk vigaszt. Őz hozták az igazi híreket katonáink ön-feláldozó hősiességéről... Az első sebesültek már föllábadtak, vagy egészen föl is gyógyultak. A lábbadozók, akik távol vidékekre valók, csak most nézhetnek szót a városban, ahol annyi szeretettel fogadták őket. Mindentüzt találkoztunk már velük, utcákon, vendéglőkben, boltokban. Szívesen, szinte áradóval beszélgetnek velünk, az idegenekkel, bármilyen zárkózottak lehetnek is valamikor. Látszik, hogy egész lelkük szerint itthon érzik magukat közöttünk.

Védekezünk kell a kolera ellen. Lápuzban is közöltük, hogy a főútnak nem nagy távolságban levő Békéscsabán egy munkásteremtő meghalt azáltal koleraában. Tekintettel arra a körülményre, hogy Békéscsaba főútnak nincs messzire, nekünk fokozottabb mérvben kell védekezni a veszedelmes betegség ellen. E kötelességnek a város polgármestere elagat tett, amennyiben fairszásokon hívja fel Makó város polgárait a kolera elleni védekezésre.

Telefondíjleírás. A magyar királyi posta és távírda igazgatóság mindszoknak a telefonelőfizetőknek akik interurbán beszélgetésre is előfizettek, de a mostani rendkívüli állapotok miatt a telefont vidékre nem használhatták, leírta a díjközlőbővezet, illetve, akik már lefizették, azoknak a szeptemberi díjfelvételüknél javukra írta. Az a hír, hogy a telefonelőfizetési díjat mérsékelte az igazgatóság, nem felel meg a valóságnak.

Hova küldjük a természetben adományokat? Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter rendelkezést adott ki, mellyel meghagyta, hogy a magánfelek és segélyző bizottságok részéről az elesettek övegyeinek és árváinak, továbbá a harctéren való katonáknak szánt és a hadsegélyző hivatalhoz címzett postai küldemények és csomagok, a helyi forgalmat kivéve, portómentesen kezelendők. Kézbesítési díjakat ezekért a küldeményekért fölészámítani nem szabad. Aki tehát ilyfajta, természetben való adományokat portómentesen akar föladni, a hadsegélyző hivatalba (Budapest, IV., Váci-utca 33.) címezze, a postán pedig csak hivat-

kozok a portmentességet biztosító, főntebb idézett kereskedelmi miniszteri rendeletre.

Fölhívás. Az országos központi hitelszövetkezet megbízásából felkérem a helybeli ipari szövetkezetek tagjait, hogy kedves leánykájikkal a hadba vonultak részére csuklódvédőket, hősapkákat, hasmelegítőket, kápákat, térdmelegítőket, fejpárnákat készíttetni és azt hozzám a legrövidebb idő alatt eljuttatni sziveskedjenek. Pintér Miklós ipari szövetkezeti elnöknek.

Az iparos iskolai tanítók megválasztása. A makói iparos tanonciskolánál megválasztott tanítói állásokat a hó 26-án délután 4 órakor tartandó üléseben tölti be az ipariskolai bizottság.

Milyen idő várható? Meteor írja az időjárásról: A meleg jelleg kifejlődésében a 23-iki, míg a 29-iki már határozottan a hűvös, esetleg szeles vagy viharos időjárás kialakulását támogatja. Szeptember havának változási napjai még 23, 26, és 29-ikére esnek. Október havának változási napjai 4, 6, 11, 12, 19, 20, 21, és 28-ára esnek. Ezek közül a 4-iki száraz, hűvös; a 6-iki szintén esen jellegű; 11-iki erősen hűvös, nem lehetetlen, hogy az éjjel már hidegek lesznek széllel, de csak kevés csapadékkal; 12-ike szintén ezen jellegűt mozdítja elő, 19-iki változási nap a csapadék erősebb kifejlődését vezeti be, segíti ebben a 20-iki, mely még szeles és hűvös és teszi az időjárást, amelynek enyhébb jellegű a 21-iki mozdítja elő, karöltve a 22-iki Vénusznek Holdunkkal való együttállásával csökkent a csapadék fejlődését is, a mely azonban ezeknek hatásokrát követőleg, de különösen a 26-iki változási nap beteltyése folytán mindinkább érvényesül, sőt a hidegebb, szelesebb jellegű idő is ennek hatásokról jut kifejlődésre. Október tehát két első harmadában még eléggé száraz és kedvezőbb időjárást van hivatva hozni, amelyből kivételt a 11-12-ike körüli napok tesznek s inkább csak utolsó harmadában érvényesül jobban a csapadék s a hidegebb jellegű és szelekkel vegyest időjárás.

Harcolni akarnak a papok. A füzántuli református egyházkerület segédlelkészeinek negyvenfogu küldöttsége jelent meg Balhásár Dózsa református püspöknel és a küldöttség szóoka: Bányai József kijelentette, hogy ők valamennyien a háborúba akarnak menni, de nem mint lelkészek, hanem mint önként jelentkező katonák fegyvert akarnak fogni. A püspök körlevelében hívta föl a lelkészeket, hogy negyven farsut példáját kövesse.

ÉRTESETÉS. Tisztelettel értesítem a t. hölgyközönséget hogy bevásárlási utamról visszatérve női kalaptermemet a legújabb divat szerinti modellekkel láttam el.

Ész. KELEMEN SÁNDORNÉ.
— Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Saucs Károly 2 hónapos, Sirokmán József 50 éves, Rácz Anna 4 hónapos, Varga Rozália Takács Imréné 46 éves korában.

Eckhardt Vilmos
kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó.
Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy megbízottjával a helyszínen.

Amerikából - haza.

Irta: Dr. Barabás Béla országgyűlési képviselő.

Megszabadulva a kasamaták rideg falai közül, elősorolom azokat a magyarokat, akikről tudomásom van, hogy ott maradtak a francia hadifogságban, a creuzon vár nyirkos helyiségeiben. Felsorolom már azért is, hogy hozzátartozóik ezután szerezzenek tudomást az illetőkről.

Hédervári Lehel, a gödöllői kerület országgyűlési képviselője, és Buza Barna, volt képviselő barátaimon kívül a következő magyarokról van tudomásom:

1. Tarrasch, vagy Starrack vezérkari százados, aki Aradon is szolgált. Neki az első napi hadifoglyok közül sikerült elbujnia, de másodnap leszárték a hajóról, beszállították a várba s mindjárt be is osztották a tiszték közé, mert ebbeli minőségét okmányilag tudta igazolni.

2. Keresztély Antal budapesti fiú, volt főhadnagy, aki utóljára Amerika Virginia államában bankhivatalnok volt. Egy román pappal tamadt kellemetlensége miatt kellett a katonaságot otthagynia, lelkes, bátor, sőt merész fiú, aki azért sietett haza, hogy szolgálatait felajánlja.

3. Halász Miklós, szintén budapesti, olyan ezermester fele ember, aki mindenhez ért. Azzal díszkedett, hogy gyakorlott aviatikus.

4. Horvátovic László zombori fiú, a budapesti rendőrség szolgálatában is volt, szép szál gyerek és mindenképp ügykezett mint tartalékos tiszthelyetese, volt rendőrszáz, a tiszték csoportjába bejutni, de nem sikerült. Jól beszélt szerbül, de magyar fiú. Nem jutott eszébe, hogy szerbnek mondja magát s ezzel szabadult volna. Ő is, Halász is alnév alatt utaztak.

5. Polyakovits nevű idősebb ember, 50 éven felül, vele volt 18 éves fia is, valószínűleg bácskai.

6. Almássy volt honvédfőhadnagy, vagy hadnagy. Tiszti minőségét igazoló okmányát ellepte, mert azt hitte, hogy ez helyzetét súlyosítani fogja.

7. Gebauer Zsigmond aradi ember, legalább ott lakott egy darabig, én csak látásból ismertem, újságírással is foglalkozott, rendes utlevele volt.

8. Salczar budapesti fiú, keresztnevét nem tudom. Az utolsó pillanatban börtönének rostélyja mögül könyörgött, hogy süleinek vigyek néhány sort, de ideje már nem volt, hogy meg is írja.

Több névre nem emlékszem, de tudom, hogy még maradt ott 12-15 magyar, többnyire munkás emberek, akik szintén el voltak keseredve súlyos helyzetük tudatában s a rossz bánásmód miatt.

Fogságunk ideje alatt módjáról, tisztálkodásról még csak szó sem volt. Hiába is kértünk volna vizet, nem kaptunk. De ha kapunk volna is, se törülköző, se zsebkendő, se semmi. Egy sétapálcám volt, az is eltört.

Üres kézzel értem a hajóra. Reggelinél meg sem jelenhettem és semmi kihatásom nem volt arra, hogy a podgyászom visszakerül. Ebből a kelemetlen helyzetből Kardos Rózsi-ka unatársunk jó szíve és élelmesége huzott ki engem, a ki megkért egy testes amerikai mérnököt, hogy segítsen ki legalább alsóruhával s a szükséges fehérneműkkel. Meg is tetta, meg is köszöntem, sőt meg is fizettem. Csak 8 dollárt, negyven koronát vasalt be tőlem, kalmárszelemű ánglus.

Ő napig tartották fogságban a franciák egy semleges államnak legszebb u azó hajóját a New-Amsterdamot. Ez alatt az idő alatt lázas tevékenységgel szedték le a 9000 zseák listet, a másfél millió dollár értékű ezüstöt, a miket a katonák 35

kilogrammos darabokban cipelték le vállaikon. Es elvittek temérdek élelmiszert, a mely szállítványként volt a hajón.

Már teljesen ki volt rabolva a hajó, — mehetünk volna, de idegen utasokat vártunk, a kik majd velünk együtt folytatják útjukat Rotterdam felé.

Az történet ugyanis, hogy a franciák elfogtak egy másik hollandi hajót is, a Tamborát, a mely Kelet-Indiából szállította az utasokat s az árukat. Ezt is kifosztották, erről is lestedték a férfiakat, sőt a hajót vissza is tartották, elkobozták s az maradt nő és gyermek utasokat azaz mintegy 70-80 személyt áthelyeztek a New-Amsterdam hajóra.

Mikor ezzel is elkészültek, szeptember 6-án vasárnap, este 6 órakor a francia tiszt urak és fegyveres katonák udvariasan elköszöntek, talán a hajó kapitányától bocsánatot is kértek az alkalmatlankodásért — levonultak a hajóról. Sőt egy darabig pilótát is bocsájtottak rendelkezésre, a kik hivatva voltak a mi hajónkat úgy kivezetni Brest kikötőjéből és tájékról, nehogy valami elhelyezett akna kárt tegyen a megkönnyebbitett hajóban. Az utasok nagy örömmel este 7 órakor a New-Amsterdam kiszabadult fogságából, — elindult.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmel.

(598)

81. fejezet.

Bolond állapot.

Gereblye Sára után több titkos rendőrt hallgattak ki, kiknek dr. Korbay elfogatásában részük volt. Egyik sem ismerte fel benne Korbayt.

Végül az elhunyt öreg Pétsyné házmeiere következett.

— Ez nem Korbay Arthur! vágta ki jó borítú hangon a házmeister vallomását. Napon'a érintkeztem Korbay urral, ismerem minden hajzáját. Ez nem ő, soha sem volt ő!

A vad és védbeszédek elmondása után a törvényszék határozathozatalra visszavonult és — a pártfogók és Halmi Béla szomorúságára — fél óra múlva kihírdették az ítéletet.

Szegény Halmira három évi fegyházát szabott a tekintetes törvényszék!

82. fejezet.

Az angyalcsináló.

Piroska egy hónapig volt a Derecskey Sándor vendége. Mint lábadozó beteg felkelt az ágyból s míg Derecskey a képviselőházban volt, leült az íróasztalhoz és a következő levelet írta Derecskeynek:

„Kedves Sándor! Hálás szívvel köszönöm önfeláldozó gondosságodat és jószágodat. Már van annyi erőm, hogy támaszkodás nélkül járni tudjak. Nem alkalmatlankodom tovább, mert hiszen jól tudom, toleges arcóm látása neked csak fájdalmat okoz. Elmegyek . . . jó helyre megyek, Sándor! Ne keress. Ha majd világra hoztam azt a szerencsétlen gyermeket és szükségem lesz rád, felkereslek vagy magamhoz kéretlek. Még egyszer ezerszer köszönöm azt a sok jót, amit velem betegségem

ideje alatt tettél. Csókollak igaz baráti szeretettel. Isten velünk! Piroska.“

Lepecsételte, megcímmezte és az asztalon hagyta a levelet. Azután párnája alól egy összehajtogatott újságot huzott elő.

Kibontotta a lapot és annak egyik kihirdetését még egyszer átolvasa.

Az apróhirdetés így szól:

Fiatal anyáknak olcsó és kényelmes segítséget nyújt Dador Katalin okleveles szülésznő. Budapest, IX. kerület, Nagy Hajcsár-utca 15. földszint 6. ajtó. Betegtek számára külön hónapos szobák, titoktartás biztosított.

— Ez a hirdetés nem elég világos, susogta magában Piroska, de sejteni lehet, Dador Katalin teljes ellátásba fogad olyan hölgyeket, kiknek a világ előtt titokban kell tartaniok azt, mire más anya büszke.

Felöltözött és a szállodai személyzet csodálkozására kiment a szállodából.

A Gizella-térig csak elvászorgott valahogyan.

Itt nem bírta tovább a menést. Búlt egy kétfogatu bérkocsiba és a Ferencvárosban levő Nagy-Hajcsár-utca-ba hajtatott.

— Óám! mondotta fogai közt a szelíd béraocsis, midőn Piroska a szülésznő címét megmondotta.

Dador Katalin 40-45 év közl jó erőben levő asszonyság volt. Igazi Ferencvárosi benszülőlt és valódi asszonycsináló típus.

Csak törte a magyar nyelvet, németül azonban csak háromkodni tudott.

Piroska zavarian lépett be hozzá és minden második szó után elpirult.

Dador Katalin rendkívül nyíjas volt és alig hagyta Piroskát szóhoz jutni.

Dudorné éles tapasztalt szemével rögtön látta, hogy kivel van dolga.

— Mi dent tudok, kedves kis-asszony, mindent tudok mondta a róka.

(Folyt. köv.)

DR. SÜSZ FERENC
Megyeház-utca 3. sz.
alatt(Fodor-házban) lakik

Hirdetmény.

A makói ref. egyház gondnoksága részéről közhírré tételik, hogy a szegénysorsu árva gyermekek részére 100 pár csizmát és 100 pár cipőt szándékozik érijtésen készíttetni; melyre nézve felhívtnak azon iparosok, akik a nevezett munkálatokat hajlandók volnának érijtésen elfogadni, azok folyó hó 24-ik napján délután 3 órakor a ref. gondnoki hivatalban megjelenni sziveskedjenek.

Makó, 1914. szeptember hó.

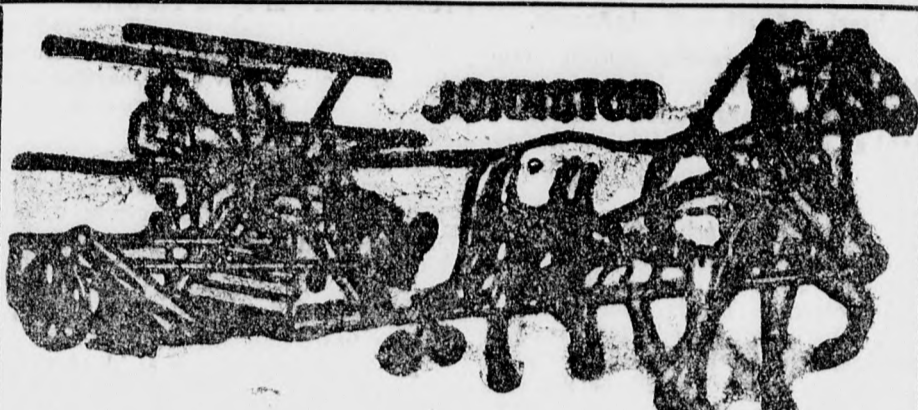
Veres Sándor

gondnok.

Legujabb jó hír! **Kőbányai sör!** A mai naptól kezdve az ismert elsőrendű, legjobb minőségű, eredeti gyári töltésű **kőbányai világos, maláta sörök és duplamaláta sörök** nagyban és kicsinyben szereshetők be: **Iritz Sámuel özv. cégnél,**

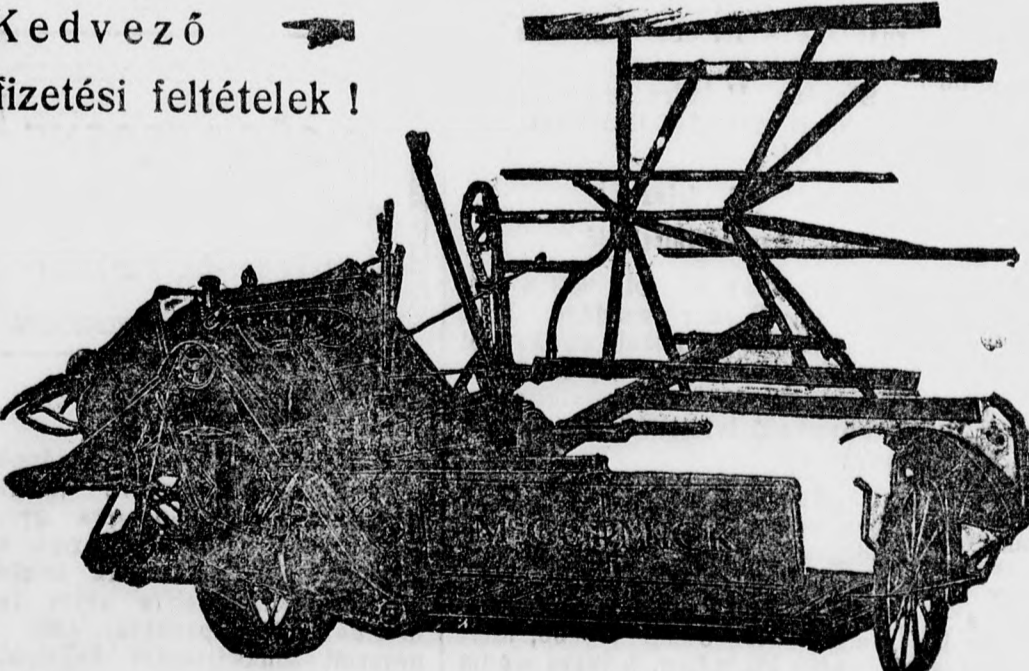
Első magyarországi sirkőgyár.
Nálam az összes márvány- és **granit sirkövek** 25%-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.
Vasbeton sirköveket 6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.
GLÜCK LAJOS
Makó, Szegedi-utca, saját ház.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házámban) **gazdasági gépraktáramban** a legujabb modellű **JOHNSTON** kéveköti aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.
Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami lényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, ugyiszlén már megérkeztek a legujabb négyzetes kukorica iltető is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica iltető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok külön Sisal-féle kéveköti zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tükörcél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzalu vaspálcsa boronákat, répa és szecsakavágókat. - Együttal bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavító műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legzakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplicáltabb munkákat végzem. - Vízvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlván, maradtam kiváló tisztelettel!
LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.
Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást már megkezdtük és **KRISTÁLYTISZTA MŰJÉG** malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható.
50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölül mennyiségnél 4 fill.

Kedvező fizetési feltételek!

Magyar állami két hengeres magánjárók, legujabb motorok, golyós csapágyas cséplőgépek, gazdasági kis motorok, takarmánycamarák. Világhírű „Cormick” aratógépek, fűkaszálók, lógereblyék -tárcsás boronák.

Manilla zsineg, páncél acél kormányu ekék. Mindennemű gazdasági gépek, olajok, kenőcsök tömítő anyagok. Mindennemű gépekhez való alkatrészek a legelőnyösebben kaphatók:

Glück Samunál Makón.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Újság” villanyerőre berendezett gyorsajtója... csak

Enni való vöröshagyma.
Melyik oég volna hajlandó a most következő idény alatt rendes ár mellett a müncheni nagy árucasarnok részére enni való vöröshagymát szállítani.
Ajánlatok 9 K. 1627 Daube et Co. München küldendők.

POÓR ENDRE gyógyszerésznél kapható Makón **VILMA-CRÉM** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvrösség és mindenféle bőrtisztítatlanság ellen **Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfjító szer.**
Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfjító 1 korona. Ezek piperezerek több kiállításos érmeikkel lettek kitüntetve.